

Informacja ogólna dla klientów lub potencjalnych klientów Credit Agricole Bank Polska S.A., w zakresie zawierania z Dealing Roomem transakcji dotyczących instrumentów finansowych.

I. Informacja Ogólna

Stroną transakcji dotyczących instrumentów finansowych jest Credit Agricole Bank Polska S.A. z siedzibą we Wrocławiu, ul. Legnicka 48 bud. C-D, wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Fabryczna, VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000039887, NIP 657-008-22-74 („Bank”).

II. Dane kontaktowe:

We wszelkich sprawach dotyczących transakcji można kontaktować się z Pionem Rynków Finansowych, Credit Agricole Bank Polska S.A., ul. Żwirki i Wigury 18a, 02-092 Warszawa, pod numerem telefonu (+48) 22 573 18 62 lub w inny sposób wskazany oddzielnie przez Bank klientowi. Szczegółowe zasady komunikacji klienta z Bankiem, w szczególności w zakresie uzgadniania warunków transakcji, których przedmiotem są instrumenty finansowe, zawarte są w umowie ramowej dotyczącej zawierania transakcji.

III. Języki:

Klient może komunikować się z Bankiem w języku polskim lub angielskim, także w tych językach mogą być przygotowywane dokumenty oraz przekazywane informacje.

IV. Zezwolenie:

Bank prowadzi działalność bankową na podstawie decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 22 października 1991 roku.

Bank zawiera transakcje na instrumentach finansowych na podstawie art. 70 ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o Obrocie Instrumentami Finansowymi („Ustawa o Obrocie”) zgodnie ze statutem Banku zatwierdzonym przez organ nadzoru – Komisję Nadzoru Finansowego, adres korespondencyjny:

Pl. Powstańców Warszawy 1, skr. poczt. nr 419, 00-950 Warszawa.

V. Sprawozdanie dotyczące świadczonych usług inwestycyjnych:

Bank przekazuje klientowi sprawozdania dotyczące świadczonych usług związanych z transakcjami, w tym informacje o typie świadczonych usług i o poniesionych przez klienta kosztach tych usług, nie rzadziej niż raz w roku.

Bank nie prowadzi dla klientów rachunków, na których przechowuje instrumenty finansowe.

VI. Polityka zarządzania konfliktem interesów:

Polityka zarządzania konfliktem interesów Credit Agricole Bank Polska S.A. dostępna jest na stronie internetowej Banku pod adresem: <https://www.credit-agricole.pl/przedsiębiorstwa/informacje-ogolne/dyrektywa-mifid-2>. Bank przyjął generalną zasadę eliminowania sytuacji mogących powodować lub grozić powstaniem konfliktu interesów i podejmuje działania, które w sposób możliwie najskuteczniejszy zapobiegają powstawaniu konfliktów interesów, które są adekwatne do rozmiaru i rodzaju działalności wykonywanej przez Bank w zakresie usług finansowych. Bank dostosowuje działania również do wewnętrznej struktury organizacyjnej Banku oraz do faktu, że posiada własną grupę kapitałową oraz sam stanowi element grupy kapitałowej Credit Agricole. Bank wprowadza rozwiązania organizacyjne i wewnętrzne regulacje, które służą aktywnemu przeciwdziałaniu powstawaniu konfliktów interesów, w szczególności:

- a) regulaminy organizacyjne, określające zakres i podział kompetencji poszczególnych departamentów i jednostek organizacyjnych Banku,
- b) środki i procedury pozwalające wyeliminować lub ograniczyć przypadki jednoczesnego uczestnictwa zdefiniowanych w Polityce osób zaangażowanych w świadczeniu usług inwestycyjnych, gdy takie uczestnictwo może negatywnie wpłynąć na możliwość zarządzania konfliktem interesów,
- c) procedury i działania podejmowane przez Bank zapobiegające przepływowi informacji pomiędzy pracownikami Banku, by niewłaściwy lub nieuzasadniony przepływ informacji nie mógł spowodować powstania konfliktu interesów,
- d) zasady wynagradzania osób powiązanych z Bankiem, a w szczególności wynagradzania pracowników są tworzone przez Bank w ten sposób, aby unikać występowania bezpośrednich zależności pomiędzy wysokością wynagrodzenia osób powiązanych z Bankiem wykonujących określone czynności, w ramach działalności prowadzonej przez Bank, od wynagrodzenia lub zysków osiągniętych przez osoby wykonujące czynności innego rodzaju, które powodują lub mogłyby spowodować powstanie konfliktów interesów,
- e) środki i procedury pozwalające wyeliminować lub ograniczyć niepożądany wpływ osób na sposób wykonywania usług inwestycyjnych przez zdefiniowane w Polityce osoby zaangażowane,
- f) „Regulamin inwestowania przez osoby zaangażowane z Credit Agricole Bank Polska S.A.”, który reguluje zasady dotyczące zawierania przez pracowników i członków władz Banku transakcji na własny rachunek,
- g) „Regulamin ochrony przepływu informacji poufnych oraz stanowiących tajemnicę zawodową w Credit Agricole Bank Polska S.A.”, który wprowadza zasady zapobiegające powstawaniu Konfliktów Interesów poprzez prawidłowe wykorzystanie przez pracowników i członków władz Banku informacji poufnych dotyczących Klientów lub transakcji zawieranych na ich rzecz,
- h) Procedura „Przyjmowanie i przekazywanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w zakresie usług inwestycyjnych i usług dodatkowych świadczonych przez Credit Agricole Bank Polska S.A.”,
- i) „Kodeks Etyki Credit Agricole Bank Polska S.A.”.

W przypadku stwierdzenia przez Bank konfliktu interesów w monitorowanym obszarze działań Bank:

- a) podejmuje działania mające na celu eliminację źródeł konfliktu interesów lub minimalizację skutków konfliktu interesów,
- b) prowadzi monitoring skuteczności działań podjętych w celu minimalizacji zaistniałego konfliktu interesów,
- c) zastrzega sobie prawo do odmowy działań na rzecz klienta, w przypadku gdy podjęcie takich działań będzie skutkowało konfliktem z interesami innego klienta,
- d) informuje klientów o zidentyfikowaniu potencjalnego konfliktu interesów.

VII. Informacja o zawieranych Transakcjach:

Bank zawiera Transakcje na podstawie art. 70 ust. 2 Ustawy o Obrocie, w ramach usługi określonej w art. 69 ust. 2 pkt 2 Ustawy o Obrocie, w związku z art. 73. ust. 2 Ustawy o Obrocie, to jest usługi wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych polegającej na nabywaniu lub zbywaniu przez Bank na własny rachunek instrumentów finansowych.

VIII. Informacja o przyjmowaniu i przekazywaniu zachęt:

Bank w związku ze świadczeniem usług inwestycyjnych objętych niniejszą informacją nie przyjmuje ani nie przekazuje jakichkolwiek świadczeń pieniężnych, w tym opłat i prowizji, ani jakichkolwiek świadczeń niepieniężnych, z wyłączeniem:

- 1) świadczeń przyjmowanych lub przekazywanych klientowi (lub osobie działającej w imieniu klienta):
 - a) w ramach rozliczeń wynikłych z umowy o świadczenie usługi inwestycyjnej (np. rozliczenie instrumentu pochodnego, przyjęcie zabezpieczenia, zapłata za instrument),
 - b) Tabeli Marż Maksymalnych,
 - c) opłat i prowizji określonych w „Tabeli opłat i prowizji”;
- 2) świadczeń niepieniężnych przekazywanych przez Bank klientom;
- 3) świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych przekazywanych do podmiotów trzecich, które są niezbędne do wykonywania danej usługi inwestycyjnej na rzecz klienta, w szczególności:
 - a) kosztów z tytułu przechowywania instrumentów finansowych,
 - b) opłat brokerskich, opłat pobieranych przez podmioty organizujące systemy obrotu instrumentami finansowymi oraz opłat za rozliczenie i rozrachunek transakcji,
 - c) opłat na rzecz organu nadzoru,
 - d) podatków, należności publicznonprawnych oraz innych opłat, których obowiązek zapłaty wynika z przepisów prawa,
 - e) opłat za systemy informatyczne niezbędne do wykonywania usługi inwestycyjnej na rzecz klienta.

Bank nie przyjmuje lub nie przekazuje zachęt, jeżeli w wyniku ich przyjęcia lub przekazania Bank świadczyłby usługi w sposób nierzetelny, nieprofesjonalny, niezgodny z zasadami uczciwego obrotu lub nieuwzględniający należycie interesów klientów lub potencjalnych klientów. W tym celu zostały wdrożone stosowne procedury określające zasady przyjmowania i przekazywania świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w zakresie usług inwestycyjnych i usług dodatkowych świadczonych przez Bank.

IX. Informacja o opłatach i kosztach:

a) opłaty związane z usługami inwestycyjnymi lub usługami dodatkowymi

Bank nie pobiera od klientów opłat ani nie nalicza klientom kosztów świadczenia usług inwestycyjnych lub usług dodatkowych. Bank może jednak pobierać opłaty i prowizje za określone czynności niebędące usługami inwestycyjnymi lub usługami dodatkowymi, ale związane z tymi usługami. Przykładowo Bank pobiera opłaty za przygotowanie, na wniosek klienta, informacji stanowiących tajemnicę bankową osobom, organom i instytucjom uprawnionym na podstawie Prawa bankowego oraz innych przepisów prawa z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w art. 110 Ustawy Prawo Bankowe; Bank pobiera też opłaty za wykazanie, na wniosek klienta, iż transakcje zawierane są zgodnie z obowiązującą w Banku polityką wykonywania zleceń. Szczegółowa informacja na temat kosztów i prowizji zawarta jest w aktualnie obowiązującej *Tabeli Opłat i Prowizji Klienta Korporacyjnego Banku Credit Agricole*, publikowanej na stronie www.credit-agricole.pl.

b) opłaty związane z Instrumentami finansowymi .

W związku z zawarciem transakcji na instrumencie finansowym Bank pobiera marżę uwzględnioną w cenie instrumentu finansowego. Maksymalne marże Banku określone są w „*Tabeli marż maksymalnych dla Transakcji, których przedmiotem są instrumenty finansowe, zawieranych z Klientami Korporacyjnymi Credit Agricole Bank Polska S.A.*” (Tabela Marż Maksymalnych), publikowanej na stronie www.credit-agricole.pl. Bank uzgadniając z Klientem warunki transakcji może zastosować marżę niższą niż marża maksymalna.

Marża ma charakter jednorazowego kosztu naliczonego w momencie zawarcia transakcji. Bank nie pobiera innych opłat związanych z transakcjami. Dodatkowe informacje o kosztach i opłatach, w tym o ich wpływie na wynik na transakcji, zawarte są w szczegółowych materiałach informacyjnych dotyczących danych instrumentów finansowych.

UWAGA. Bank zwraca uwagę, że niezależnie od kosztów i opłat przedstawionych powyżej, klient może być zobowiązany do zapłaty na rzecz Banku świadczeń pieniężnych związanych z rozliczeniem transakcji, zgodnie z zasadami określonymi w umowie ramowej dotyczącej tych

instrumentów. Przykładowo klient zobowiązany może być do zapłaty różnicy walutowej w transakcji NDF, kwoty płatności odsetkowej w transakcji FRA, transakcji IRS, transakcji CIRS lub transakcji Cap/ transakcji Floor, kwoty waluty w transakcji FX forward lub transakcji FX swap, kwoty nominalnej w danej walucie w transakcji CIRS, kwoty premii, kwoty waluty lub kwoty rozliczenia transakcji Cap / transakcji Floor. Klient może też być zobowiązany do zapłaty Bankowi świadczeń pieniężnych, zgodnie z zasadami określonymi w umowie ramowej, w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem przez klienta jego obowiązków.

X. Informacja o instrumentach finansowych:

Bank może zawierać z klientami transakcje w zakresie następujących instrumentów finansowych:

- a) transakcje FX forward,
- b) transakcje FX swap,
- c) transakcje FRA,
- d) transakcje IRS,
- e) transakcje CIRS,
- f) transakcje Cap/ transakcje Floor,
- g) skarbowe papiery dłużne.

Transakcje wskazane w punktach a) – f) są instrumentami pochodnymi, to jest instrumentami, których wartość zależy od kształtowania się ceny innego instrumentu (np. kursu walutowego lub stopy procentowej) zwanego instrumentem bazowym.

Bank nie jest zobowiązany do zawierania transakcji z klientami. W szczególności możliwość zawarcia transakcji przez klienta uzależniona jest od polityki Banku w zakresie określenia rynku docelowego dla danego typu transakcji, spełnienia wymogów formalno-prawnych (np. zawarcie stosownej umowy ramowej), lub przyznania klientowi stosownych limitów umożliwiających zawieranie transakcji.

Niezależnie od niniejszej informacji ogólnej, Bank przekazuje klientowi informację o oferowanych instrumentach finansowych, w tym o ryzykach i kosztach związanych z tymi instrumentami w formie:

- a) dla instrumentów finansowych spełniających definicję detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP) zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 1286/2014 (Rozporządzenie PRIIP) z dnia 26 listopada 2014 r. – w formie dokumentów zawierających kluczowe informacje (KID), na zasadach określonych w Rozporządzeniu PRIIP i przepisach wykonawczych do Rozporządzenia PRIIP - bez względu na to czy klient zaklasyfikowany jest przez Bank jako klient detaliczny, klient profesjonalny lub uprawniony kontrahent,
- b) dla pozostałych instrumentów - w formie informacji o produkcie dla klientów lub potencjalnych klientów korporacyjnych Credit Agricole Bank Polska S.A. (informacja o produkcie).

Bank zwraca uwagę na fakt, że ze względu na ściśle określoną przepisami prawa formę i treść KID niektóre określenia i zwroty zawarte w KID mogą w niepełnym stopniu odzwierciedlać indywidualne cele i sytuację każdego klienta. W szczególności:

- a) określenia w KID „produkt inwestycyjny”, „inwestycja”, „zwrot” lub „stopa zwrotu” nie uwzględniają faktu, iż produkty przeznaczone są dla klientów zamierzających zawrzeć transakcje nie w celu inwestycyjnym, lecz w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem niekorzystnej zmiany ceny instrumentu bazowego, a w związku z zawarciem transakcji, klient z reguły nie ponosi nakładów na nabycie instrumentu,
- b) określenie w KID „inwestor indywidualny” odnosi się do klientów zaklasyfikowanych przez Bank jako klienci detaliczni, zgodnie z *Polityką klasyfikacji Klientów oraz klasyfikacji instrumentów finansowych w Credit Agricole Bank Polska S.A.*, jednak produkty objęte dokumentami KID mogą być również oferowane klientom profesjonalnym oraz uprawnionym kontrahentem. W przypadku instrumentów, dla których Bank przygotowuje KID, Bank nie przygotowuje dla klientów profesjonalnych i uprawnionych kontrahentów oddzielnej informacji o produkcie.

XI. Instrumenty pochodne - opis ryzyk

Ryzyko rynkowe (ryzyko zmiany ceny).

Zawarcie transakcji na instrumencie pochodnym wiąże się z ryzykiem zmiany wartości tego instrumentu. Zmiana wartości instrumentu bazowego wpływa też na wartość zobowiązań stron w związku z rozliczeniem instrumentów pochodnych. W przypadku oferowanych przez Bank instrumentów pochodnych ryzyko rynkowe związane jest z ryzykiem walutowym i ryzykiem stopy procentowej.

Ryzyko walutowe – informacje ogólne.

Istotę ryzyka walutowego można zdefiniować jako możliwość poniesienia straty na skutek niekorzystnych zmian kursów walutowych. Sprowadza się to do tego, że wyrażona w walucie krajowej wartość zagranicznych przychodów i wydatków lub aktywów i pasywów denominowanych w walutach obcych może ulec zmianie w następstwie wahań kursów walut, które są trudno przewidywalne co do kierunku i skali.

Przykład 1:

1-go czerwca polska firma ABC zawiera kontrakt zagraniczny z firmą BCD na sprzedaż towaru w wysokości 100.000 USD. W momencie zawarcia transakcji kurs USD/PLN wynosi 3,65. Termin płatności wynosi 90 dni. Przy braku ryzyka walutowego firma ABC oczekiwałaby, że 1 września wynagrodzenie powinno wynosić 365.000 PLN. Jednak ze względu na fakt, że w okresie od 1 czerwca do 1 września kurs USD/PLN może ulec zmianie, mierzona w PLN wartość wynagrodzenia również może się zmienić. W przypadku, gdy kurs USD/PLN wzrośnie, wynagrodzenie firmy ABC mierzone w PLN będzie wyższe (przykładowo, przy kursie USD/PLN 3,80 wynagrodzenie przedsiębiorstwa ABC wyniosłoby 380.000 PLN).

Jeżeli kurs USD/PLN spadnie, wynagrodzenie firmy ABC mierzone w PLN będzie niższe (przykładowo, przy kursie USD/PLN 3,50 wynagrodzenie przedsiębiorstwa ABC wyniosłoby 350.000 PLN).

Ryzyko walutowe w krótkim okresie może prowadzić na przykład do zmniejszenia należności lub zwiększenia zobowiązań wyrażonych w walucie krajowej. Z kolei w dłuższym okresie może spowodować zagrożenie utraty oczekiwanej wartości przyszłych przepływów pieniężnych planowanych transakcji zagranicznych. Ponadto wpływa ono na poszczególne pozycje bilansu, które przeliczone po nowym kursie mogą zmienić swoją wartość księgową. W rezultacie ryzyko walutowe może stwarzać istotne zagrożenie dla aktualnej pozycji finansowej, oczekiwanych strumieni pieniężnych i rynkowej wartości przedsiębiorstwa.

Ryzyko walutowe zależy od stopnia wahań kursów walut i wzrasta proporcjonalnie wraz z ich zmiennością. Istotne znaczenie ma tutaj także czynnik czasu. Przykładowo, im dłuższy okres między datą zaciągnięcia kredytu w walucie obcej a datą jego spłaty, tym większe jest ryzyko, ponieważ trudniej jest oszacować przyszły poziom kursu.

Podlegające ciągłej zmianie kursy wymiany walut mają duży wpływ na warunki prowadzenia działalności gospodarczej, na które szczególnie wrażliwi są importerzy, eksporterzy, inwestorzy lokujący środki w aktywach wyrażonych w obcych walutach, kredytobiorcy zaciągający kredyty w walutach obcych, przedsiębiorstwa ponadnarodowe, a także inne podmioty, których działalność związana jest z operacjami w walutach innych niż narodowa.

Na zmienność kursu walutowego w danym okresie wpływa szereg czynników natury ekonomicznej, politycznej i społecznej. Zmienność kursu walutowego może osiągać znaczące wartości nawet w krótkim okresie. W przypadku niektórych walut może występować możliwość zawieszenia wymienialności walut lub nieoczekiwana dewaluacja/rewaluacja danej waluty względem innych walut.

Ryzyko stopy procentowej – informacje ogólne

Podobnie jak inne parametry rynkowe, kasowe i terminowe stopy procentowe mogą zarówno rosnąć, jak i spadać pod wpływem zmian zachodzących w gospodarce. Główne czynniki, które wpływają na wysokość kasowych i terminowych stóp procentowych, to polityka pieniężna realizowana przez bank centralny, oczekiwania co do kształtowania się polityki pieniężnej w przyszłości, poziom inflacji, oczekiwania co do kształtowania się stóp procentowych w przyszłości, poziom zadłużenia wewnętrznego i zewnętrznego danego kraju oraz inne czynniki wpływające na popyt na pieniądź w gospodarce i poziom zaufania na rynkach finansowych. W każdym przypadku zawarcia transakcji dotyczącego instrumentu pochodnego na stopę procentową (FRA, IRS, CIRS, Cap/Floor) zmiany poziomu kasowych i terminowych stóp procentowych mogą mieć znaczący, pozytywny lub negatywny, wpływ na wycenę danego instrumentu finansowego oraz za zobowiązania stron transakcji na danym instrumencie finansowym.

Transakcje pochodne a ryzyko rynkowe.

Transakcje pochodne mogą być zawierane w celu ograniczenia ryzyka rynkowego związanego z naturalną ekspozycją klienta (w celu wyeliminowania negatywnych skutków wahań kursów walut lub stóp procentowych) – w takim przypadku mówi się o zabezpieczającym charakterze transakcji (ang. – hedging).

Innym celem zawierania transakcji pochodnych może być chęć osiągnięcia zysku z transakcji w przypadku zmian wysokości kurs walutowego lub stopy procentowej – w takim przypadku, gdy transakcja nie jest związana z zabezpieczeniem naturalnej ekspozycji, ma ona charakter spekulacji co do kształtowania się ceny instrumentu bazowego w przyszłości. W tym kontekście transakcje pochodne dają możliwość, w przeciwieństwie do inwestycji bezpośredniej w instrument bazowy (np. fizyczny zakup waluty na rachunek rozliczeniowy), wykorzystania mechanizmu dźwigni finansowej. Podmiot zawierający transakcję pochodną potencjalnie może czerpać korzyści ze zmiany instrumentu bazowego przy zainwestowaniu kapitału będącego jedynie procentem wartości nominalnej transakcji (wymóg depozytu zabezpieczającego stanowiącego ułamek kwoty nominalnej transakcji) lub bez konieczności ponoszenia jakichkolwiek pierwotnych nakładów początkowych. **Należy pamiętać, że wykorzystywanie mechanizmu dźwigni finansowej umożliwia wielokrotnienie zysków, ale może prowadzić do wielokrotnienia strat. Z tych właśnie powodów zawieranie transakcji o charakterze spekulacyjnym dotyczy podmiotów finansowych profesjonalnie zajmujących się obrotem instrumentami finansowymi. Z klientami niebędącymi instytucjami finansowymi bank zawiera jedynie transakcje o charakterze zabezpieczającym.**

O ile w przypadku transakcji o charakterze innym niż zabezpieczający wynik na transakcji należy rozpatrywać jedynie w kontekście rozliczenia tej transakcji, to w przypadku transakcji o charakterze zabezpieczającym nie można rozpatrywać jej w oderwaniu od naturalnej ekspozycji klienta podlegającej zabezpieczeniu.

Transakcje pochodne, ze względu na charakter praw i obowiązków stron, możemy podzielić na:

- a) transakcje symetryczne, w których obowiązek rozliczenia spoczywa na obu stronach i nie jest uzależniony od woli którejkolwiek ze stron (są to wszystkie typy transakcji oferowane przez Bank),
- b) transakcje niesymetryczne, w których jedna ze stron posiada prawo, lecz nie obowiązek, do realizacji instrumentu finansowego, a druga strona jest tym prawem związana.

W przypadku transakcji symetrycznej:

- a) klient ponosi potencjalnie nieograniczone ryzyko straty (dotyczy transakcji o charakterze spekulacyjnym) lub,
- b) godzi się na utratę zysków wynikłych z korzystnej zmiany kursu walutowego lub stopy procentowej w stosunku do pozycji zabezpieczanej (dotyczy transakcji o charakterze zabezpieczającym).

Przykład 2 (transakcja symetryczna o charakterze spekulacyjnym):

Bieżący kurs EUR/PLN wynosi 4,1900. Klient obstawia wzrost kursu EUR w przyszłości - kupuje w transakcji FX forward 100.000 EUR za PLN po kursie 4,2000, z terminem rozliczenia za 3 miesiące. Jeśli w dacie rozliczenia kurs EUR/PLN wyniesie powyżej 4,2000 klient osiągnie zysk, ponieważ będzie mógł odsprzedać zakupioną walutę po kursie bieżącym wyższym niż kurs zakupu EUR w transakcji FX forward. Jeśli jednak w dniu rozliczenia kurs EUR/PLN będzie kształtował się poniżej 4,2000, klient poniesie stratę, ponieważ odsprzeda zakupione EUR po kursie niższym niż koszt zakupu w transakcji FX forward. W zależności od kształtowania się rzeczywistego kursu EUR/PLN w dacie rozliczenia transakcji FX forward klient może więc ponieść potencjalnie nieograniczone straty lub osiągnąć nieograniczone zyski. Transakcja FX forward nie wiąże się z inwestycją początkową lub, w przypadku wymogu złożenia depozytu zabezpieczającego, wymagany depozyt stanowi jedynie ułamkową część nominalu transakcji - co skutkuje dźwignią finansową w postaci zwielokrotnienia potencjalnych zysków lub strat.

Przykład 3 (transakcja symetryczna o charakterze zabezpieczającym):

Klient zaciągnął kredyt 100.000.000 PLN, na okres 3 lat, w ramach którego płaci oprocentowanie oparte o zmienną stopę procentową (Wibor 3M). Aktualnie stopa Wibor 3M wynosi 1,8%. W celu zabezpieczenia się przed wzrostem stóp procentowych klient zawiera na 3 lata transakcję IRS, w ramach której otrzymuje płatności odsetkowe oparte o zmienną stopę Wibor 3M, a dokonuje płatności odsetkowych w oparciu o stopę stałą 2%. Jeśli dla danego okresu odsetkowego stopa Wibor 3M wyniesie ponad 2%, klient w danym okresie odsetkowym osiągnie zysk na transakcji IRS który zrekompensuje dodatkowy koszt dla danego okresu odsetkowego związany z kredytem. Jeśli jednak stopa procentowa Wibor 3M dla danego okresu odsetkowego wyniesie poniżej 2%, klient w danym okresie odsetkowym osiągnie stratę niwelującą korzyść z niższego oprocentowania samego kredytu. Zawierając transakcję IRS klient efektywnie ustalił więc koszt kredytu na stały poziomie 2%.

Ryzyko rynkowe w przypadku niedopasowania transakcji zabezpieczającej i pozycji podlegającej zabezpieczeniu – ryzyko niedopasowania.

Klient powinien zwrócić uwagę na fakt, iż w przypadku niepełnego dopasowania transakcji zabezpieczającej i pozycji zabezpieczanej pozostaje narażony na straty wynikłe z ryzyka rynkowego. W szczególności, jeśli nominal transakcji zabezpieczających przekroczy rzeczywistą wartość pozycji wynikłej z działalności biznesowej klienta, taka nadwyżka transakcji pochodnych rodzi ryzyka identyczne jak transakcje spekulacyjne. Inne przykłady niedopasowania mogą dotyczyć np. sytuacji gdy instrument bazowy transakcji pochodnej nie jest w pełni zbieżny z pozycją zabezpieczaną (np. zabezpieczenie ryzyka stopy procentowej kredytu opartego o Wibor O/N poprzez zawarcie transakcji IRS bazującej na Wibor 1M) lub data ustalenia wartości referencyjnej w instrumencie pochodnym nie jest zgodna z pozycją zabezpieczaną (np. gdy dzień ustalenia różnicy walutowej w transakcji NDF przypada w innym dniu niż dzień ustalenia kursu służącego do określenia zobowiązań klienta w ramach zabezpieczanej umowy najmu).

Zmienność ceny danych instrumentów finansowych i ograniczenia w rynku.

Na kwotowanie transakcji FX forward, NDF oraz FX swap, jak i na późniejszą zmianę wartości (wyceny) tych instrumentów wpływ mają wymienione niżej czynniki:

- bieżący poziom kursu walutowego;
- poziom stopy procentowej w walucie bazowej na termin odpowiadający długości transakcji;
- poziom stopy procentowej w walucie kwotowanej na termin odpowiadający długości transakcji;
- płynność transakcji;
- płynność rynku.

Na kwotowanie transakcji FRA, IRS oraz na późniejszą zmianę jej wartości wpływ mają wymienione niżej czynniki:

- długość transakcji;
- rodzaj referencyjnej zmiennej stopy procentowej będącej instrumentem bazowym transakcji oraz zasady kalkulacji (konwencja dni służąca wyliczania płatności odsetkowych);
- bieżące kwotowanie krótkoterminowych stóp procentowych;
- oczekiwania rynkowe co do kształtowania się stóp procentowych w przyszłości, znajdujące odzwierciedlenie w kształtowaniu się tak zwanej krzywej dochodowości;
- płynność rynku;

Na cenę transakcji Cap/ transakcji Floor (wysokość premii) w momencie zawarcia transakcji oraz na późniejszą zmianę jej wartości wpływ mają wymienione niżej czynniki:

- relacja między stawką transakcji Cap/ transakcji Floor oraz wysokością bieżących kwotowań stawki referencyjnej, a także oczekiwania rynkowe co do kształtowania się stóp procentowych w przyszłości, znajdujące odzwierciedlenie w kształtowaniu się tak zwanej krzywej dochodowości. W przypadku transakcji Cap jej wartość spada wraz z wzrostem stawki Cap względem wysokości bieżącej i oczekiwanych (terminowych) stóp procentowych. W przypadku transakcji Floor jej wartość wzrasta wraz z wzrostem stawki Floor względem wysokości bieżącej i oczekiwanych (terminowych) stóp procentowych;
- kwotowana na rynku instrumentów pochodnych zmienność stawki referencyjnej (tzw. implied volatility). Zmienność oczekiwana wynika z oczekiwań uczestników rynku co do przyszłego poziomu zmienności i może różnić się od faktycznie zarejestrowanej zmienności historycznej. Zarówno cena transakcji Cap, jak i cena transakcji Floor rosną wprost proporcjonalnie do wzrostu parametru oczekiwanej zmienności;
- długość transakcji - cena zarówno transakcji Cap, jak i transakcji Floor jest wprost proporcjonalna do wzrostu długości transakcji;
- płynność rynku.

dotatkowo w przypadku transakcji IRS oraz transakcji Cap/ transakcji Floor na kwotowanie i wycenę wpływ ma:

- harmonogram amortyzacji kwoty transakcji;
- częstotliwość wymiany płatności odsetkowych;
- poziom stopy referencyjnej;

Na kwotowanie transakcji CIRS oraz na późniejszą zmianę jej wartości wpływ mają wymienione niżej parametry czynniki:

- kurs/kursy wymiany początkowej i końcowej kwot nominalnych;
- długość transakcji;
- harmonogram zmian kwot nominalnych;
- poziom i rodzaj uzgodnionej w CIRS stopy procentowej w walucie bazowej i niebazowej (zmienna/stała);
- zasady kalkulacji (konwencje dni służące wyliczania płatności odsetkowych);
- bieżące kwotowanie krótkoterminowych stóp procentowych dla obu walut transakcji;
- oczekiwania rynkowe co do kształtowania się stóp procentowych w przyszłości dla obu walut transakcji, znajdujące odzwierciedlenie w kształtowaniu się tak zwanych krzywych dochodowości;
- bieżący poziom kursu walutowego;
- płynność rynku;

Dodatkowo na kwotowanie wszystkich rodzajów transakcji oferowanych przez Bank wpływ ma wysokość marży.

Wycena transakcji może podlegać istotnym zmianom w zależności od kształtowania się czynników rynkowych (poziom kursu walut, poziom stóp procentowych). Wycena transakcji może mieć szczególne znaczenie w przypadku przyspieszonego rozliczenia transakcji, dokonanego na zasadzie uzgodnienia stron, w przypadku wcześniejszego jednostronnego zamknięcia transakcji przez Bank wynikłego z niewywiązania się Klienta z zobowiązań wynikłych z Umowy Ramowej, jak i w przypadku ustanawiania zabezpieczenia transakcji.

Uwaga: Klient i Bank mogą uzgodnić przyspieszone rozliczenie transakcji poprzez zawarcie transakcji zamykającej. Warunki transakcji zamykającej są uzgadniane przez klienta i Bank w oparciu o bieżące parametry rynkowe (analogicznie do transakcji pierwotnej). Dodatkowo strony mogą uzgodnić dzień wcześniejszego rozliczenia i zakończenia transakcji. **Bank nie jest jednak zobowiązany do zawarcia transakcji zamykającej ani uzgodnienia dnia wcześniejszego rozliczenia i zakończenia transakcji.**

Przykład 4: Klient w celu zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej w związku z zaciągniętym kredytem zawarł 10 letnią transakcję IRS na nominal 10.000.000 PLN, w ramach której otrzymuje co 3 miesiące płatności odsetkowe oparte o Wibor 3M, a płaci co 3 miesiące płatności odsetkowe w oparciu o stopę stałą 3,20%. W chwili zawarcia transakcji stopa Wibor 3M wynosiła 3,20%, a stopa rynkowa dla analogicznej transakcji IRS wynosiła 3.10%. Wartość bieżąca różnicy płatności z transakcji IRS wyliczonych w oparciu o stopę rynkową 3.10% i o stopę w transakcji klienta 3.20% stanowi marżę Banku.

Załóżmy, że po kilku dniach od zawarcia transakcji stopa Wibor 3M nie ulega zmianie, ale rynkowa stopa stała dla transakcji IRS analogicznej jak transakcja klienta wynosi 2,90% (np. w wyniku zmiany oczekiwań rynkowych co do kształtowania się stóp w przyszłości). W efekcie wycena rynkowa zawartej transakcji IRS ulega zmianie (w przybliżeniu równa się ona wartości bieżącej różnicy między przyszłymi płatnościami odsetkowymi wyliczonymi w oparciu o stopę stałą 2.90%, a płatnościami odsetkowymi wyliczonymi w oparciu o 3.20% - przyjmijmy, że wycena wynosi około -258.000 PLN. **Uwaga: Wycena ulega zmianie choć sama zmienna stopa referencyjna Wibor 3M nie uległa zmianie.** Wartość ujemna transakcji od strony klienta oznacza, że wartość bieżąca zobowiązań klienta wynikłych z transakcji przekracza wartość bieżącą zobowiązań Banku wynikłych z transakcji.

- a) W przypadku gdy warunki umowy przewidują ustanawianie przez klienta zabezpieczenia równego bieżącej ujemnej wycenie transakcji klient może być zobligowany do wniesienia zabezpieczenia w kwocie równej około 258.000 PLN.
- b) W przypadku, gdyby Bank rozwiązał transakcję w związku z niewywiązaniem się klienta z obowiązków wynikłych z umowy ramowej lub transakcji, klient w związku z takim wcześniejszym rozwiązaniem transakcji musiałby zapłacić około 258.000 PLN.
- c) Gdyby sam klient pragnął zamknąć i rozliczyć przedterminowo transakcję z Bankiem, musiałby uzgodnić z Bankiem zasady takiego przedterminowego rozliczenia, w sposób analogiczny jak przy uzgadnianiu pierwotnej transakcji IRS, przy czym Bank nie jest zobligowany do uzgodnienia z klientem takiego wcześniejszego rozliczenia i zakończenia transakcji. Uzgadniając zamknięcie transakcji Bank może w kwotowaniu uwzględnić marżę (nie większą niż marża maksymalna określona w Tabeli marż maksymalnych). Załóżmy, że Bank kwotując wcześniejsze zamknięcie transakcji w oparciu o stopę rynkową 2.90% dodatkowo uwzględni marżę maksymalną równą 3,00% nominalu transakcji, co daje kwotę 300.000 PLN. Łączna kwota, którą klient musiałby zapłacić w związku z zamknięciem transakcji, o ile zaakceptowałby warunki proponowane przez Bank, wyniosłaby około 558.000 PLN.

Płynność rynku wpływa na możliwość i warunki zawarcia transakcji, w tym na warunki dotyczące uzgodnienia wcześniejszego zamknięcia transakcji. Wraz z ograniczeniem płynności rynku danego instrumentu rośnie tak zwany spread rynkowy stanowiący różnicę między ceną kupna instrumentu a ceną sprzedaży, co wpływa na warunki centowe kwotowanych przez Bank transakcji. Istotne ograniczenie płynności może skutkować brakiem możliwości otrzymania od Banku kwotowania danego instrumentu. Płynność rynku zależy od typu i długości transakcji, a także instrumentu bazowego – dłuższe transakcje tego samego typu cechują się niższą płynnością rynku. Spośród dostępnych w ofercie Banku instrumentów pochodnych największą płynność mają transakcje FX swap, FX forward i NDF kwotowane na podstawowe pary walut (np. EUR/PLN, USD/PLN, EUR/USD) na terminy do 1 roku. Instrumentem płynnym są też transakcje FRA oraz standardowe transakcje IRS (czyli transakcje IRS kwotowane na standardowe okresy 1-5 i 10 lat, oparte na Wibor 6M i bez amortyzacji). Mniej płynne są niestandardowe transakcje IRS. Najmniejszą płynnością cechują się transakcje CIRS i transakcje Cap/ transakcje Floor.

Klient powinien zwrócić uwagę na następujące istotne kwestie związane z płynnością:

- a) nawet w przypadku najbardziej płynnego instrumentu może dojść do istotnego czasowego ograniczenia lub zakłócenia płynności – np. (1) w dniach czy godzinach, gdy nie pracują główne centra rynków finansowych, jak Londyn lub Nowy Jork (2) w przypadku istotnych wydarzeń ekonomicznych, politycznych lub społecznych wpływających na rynki finansowe,
- b) w zakresie transakcji zawieranych przez Bank istotna jest nie tylko płynność całego rynku danego instrumentu, ale i skala dostępności Banku do tego rynku (np. wynikająca z limitów międzybankowych umożliwiających zawieranie transakcji),
- c) aspekt płynności rynku jest tym istotniejszy im większy jest nominalnie danej transakcji. Nawet na relatywnie płynnym rynku bardzo duża transakcja może wpłynąć na szerokość spreadu i poziom kwotowań.

Wymogi związane z utrzymywaniem i uzupełnianiem zabezpieczenia lub podobnych zobowiązań, koniecznych w przypadku nabycia danych instrumentów finansowych.

Transakcje będące instrumentami pochodnymi realizowane są w oparciu o ustalone przez Bank limity transakcyjne: rozliczeniowy i przedrozliczeniowy. Obciążenie limitu transakcyjnego utrzymywane jest do momentu prawidłowego rozliczenia transakcji. Bank może zażądać ustanowienia zabezpieczenia w związku z przyznaniem limitu transakcyjnego lub w przypadku, gdy ekspozycja Banku przewyższy wartość określonej kwoty dopuszczalnej w ramach przyznanego limitu transakcyjnego. Wartość ekspozycji Banku względem klienta zależy od wyceny transakcji klienta na którą wpływ mają m.in. zmiany parametrów rynkowych (poziom kursów walut i ich implikowana zmienność oraz poziom stóp procentowych). Wymagane zabezpieczenie może obejmować, poza samą wyceną (tzw. ekspozycją bieżącą) oszacowaną przez Bank wartość potencjalnej ekspozycji przyszłej. Zasady kalkulacji i ustanawiania zabezpieczenia reguluje umowa ramowa oraz ewentualnie dodatkowo umowa dotycząca ustanawiania zabezpieczenia. Wartość wymaganego zabezpieczenia może w określonych warunkach rynkowych być znaczna - stanowić istotne obciążenie dla klienta i wpłynąć na jego płynność finansową. W przypadku uchybienia przez klienta obowiązkom ustanowienia zabezpieczenia Bank będzie miał prawo, na warunkach opisanych w umowie ramowej, wcześniejszego rozwiązania transakcji i umowy ramowej. Kwota rozliczenia stanie się wymagalnym zobowiązaniem klienta wobec Banku.

Możliwość zaciągnięcia przez klienta, w wyniku transakcji na danym instrumencie, zobowiązań finansowych które są obowiązkami dodatkowymi w stosunku do kosztów nabycia instrumentu.

W związku z zawartymi transakcjami pochodnymi klient zobowiązany jest do rozliczenia transakcji zgodnie z ich warunkami oraz na zasadach określonych w umowie ramowej. W szczególności:

- a) w przypadku transakcji FX swap i FX forward klient zobowiązany jest do płatności na rzecz Banku kwoty waluty sprzedawanej przez klienta w dacie / datach wynikających z uzgodnionych warunków transakcji,
- b) w przypadku transakcji NDF klient, w zależności od kształtowania się kursu referencyjnego względem uzgodnionego kursu wymiany, może być zobowiązany do zapłaty różnicy walutowej w dacie wynikającej z uzgodnionych warunków transakcji,
- c) w przypadku transakcji FRA klient, w zależności od kształtowania się stawki referencyjnej względem uzgodnionej kontraktowej stopy procentowej, może być zobowiązany do zapłaty kwoty różnicy odsetkowej, w dacie wynikającej z uzgodnionych warunków transakcji,
- d) w przypadku transakcji IRS klient zobowiązany jest do płatności na rzecz Banku, w datach wynikających z uzgodnionych warunków transakcji, płatności odsetkowych wynikających z ustalonej dla klienta kontraktowej stopy procentowej,
- e) w przypadku zakupu transakcji Cap/Floor klient jest zobowiązany do dokonywania, w dacie lub datach wynikających z uzgodnionych warunków transakcji, płatności premii,
- f) w przypadku sprzedaży transakcji Cap/Floor klient jest zobowiązany do dokonywania płatności odsetkowych wynikających z różnicy między stawką referencyjną a stawką Cap / stawką Floor,
- g) w przypadku transakcji CIRS klient zobowiązany jest do płatności na rzecz Banku, w datach wynikających z uzgodnionych warunków transakcji (i) płatności odsetkowych wynikających z ustalonej dla klienta kontraktowej stopy procentowej (ii) kwoty nominalnej we właściwej dla klienta walucie wymiany początkowej i/lub wymiany końcowej, jeśli uzgodnione warunki transakcji przewidują taką wymianę.

Dodatkowo, w przypadku opóźnienia w spełnieniu świadczenia pieniężnego na rzecz Banku klient może być zobowiązany do zapłaty przewidzianych w umowie odsetek za zwłokę. W przypadku niewykonania lub niewłaściwego wykonania umowy lub transakcji, klient może być również zobowiązany do zapłaty Bankowi m.in. odszkodowania za rzeczywiste szkody poniesione przez Bank. W przypadku rozwiązania przez Bank umowy ramowej lub transakcji w związku z naruszeniem umowy przez klienta, klient może być zobowiązany do zapłaty Bankowi kwoty zamknięcia obejmującej wartość bieżącą zobowiązań, wyliczoną zgodnie z zasadami określonymi w umowie ramowej, oraz zapłaty odsetek za zwłokę oraz kosztów Banku związanych z wcześniejszym rozwiązaniem umowy lub transakcji. W przypadku wystąpienia siły wyższej oraz innego przypadku uzasadniającego rozwiązanie umowy ramowej lub transakcji klient może być zobowiązany do zapłaty Bankowi kwoty zamknięcia obejmującej wartość bieżącą zobowiązań, wyliczoną zgodnie z zasadami określonymi w umowie ramowej.

Ryzyko kredytowe (niewypłacalności). Klienci są narażeni na ryzyko niewypłacalności Banku. Jeśli Bank nie wypełni swoich obowiązków związanych z transakcjami, a wartość bieżąca zobowiązań Banku wynikłych z transakcji przekroczy wartość analogicznych zobowiązań klienta, klient straci ekonomiczne korzyści, które zamierzał osiągnąć zawierając transakcje. W zakresie transakcji klient nie jest chroniony żadnym systemem gwarantowania zobowiązań Banku wobec klienta, w tym poprzez jakiegokolwiek rodzaje gwarancji.

Pozostałe ryzyka

Klient, zawierając transakcje na instrumentach finansowych, powinien brać pod uwagę również inne ryzyka:

- **ryzyko prawne i regulacyjne** - ryzyko zmian prawnych, podatkowych lub regulacyjnych, które mają wpływ na wzajemne zobowiązania stron transakcji;
- **ryzyko operacyjne** - ryzyko poniesienia straty na skutek wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów (w tym systemów informatycznych) lub ze zdarzeń zewnętrznych;
- **ryzyko księgowe** – związane jest z niewłaściwym sposobem ewidencji, czego efektem może być w szczególności zawyżanie lub zaniżanie faktycznych wyników;

- **ryzyko podatkowe** – związane jest z możliwością wystąpienia błędu, opóźnienia rozliczenia podatkowego lub wystąpienia nieprawidłowości wynikających z braku pewności, co do konsekwencji podatkowych związanych z transakcjami.

Powyższy opis ma na celu przedstawienie ryzyk, które dotyczą klienta w przypadku zawierania transakcji dotyczących instrumentów finansowych. Przed zawarciem każdej transakcji klient musi upewnić się, że w pełni rozumie swoje zobowiązania wynikające z zawieranych transakcji i potencjalne konsekwencje związane z możliwymi scenariuszami rynkowymi, a także powiązanie tych zobowiązań z przepływami wynikającymi z prowadzonej działalności biznesowej. **Instrumenty pochodne stanowią środek do zarządzania ryzykiem przepływów walutowych i odsetkowych, jednakże, gdy nie są właściwie stosowane, czyli oczekiwane przepływy nie realizują się w sposób pożądaný przez Klienta, mogą przynieść istotne straty.**

XII. Skarbowe papiery dłużne - opis ryzyk.

Ryzyko rynkowe - ryzyko zmiany ceny i ryzyko stopy procentowej.

Nabywca skarbowego papieru dłużnego ponosi ryzyko zmiany ceny instrumentu w przypadku odsprzedaży tego instrumentu przed terminem wykupu. Cena skarbowego papieru dłużnego zależy od kształtowania się podaży i popytu na ten papier – wpływ na to mają w szczególności:

- konstrukcja papieru dłużnego (obligacje o kuponie stałym, kuponie zmiennym, papiery zerokuponowe);
- czas do wykupu papieru wartościowego;
- wysokość stóp procentowych i oczekiwania w zakresie kształtowania się ich w przyszłości;
- ocena ryzyka kredytowego emitenta, w szczególności wyrażona w formie ratingu kraju;
- obecnej i oczekiwanej podaży instrumentów na rynku pierwotnym;
- sytuacja polityczna - gospodarcza (np. sytuacja budżetu państwa);
- parametry makroekonomiczne (np. inflacja, wzrost gospodarczy);
- sytuacja na rynkach innych aktywów (np. rynki obligacji zagranicznych, rynki akcji).

Co do zasady papiery o stałym kuponie cechuje większa zmienność cen niż papiery o kuponie zmiennym. Zmienność cen papierów rośnie wraz z długością terminu do wykupu papierów.

Istotnym elementem ryzyka rynkowego związanego ze skarbowymi papierami dłużnymi jest ryzyko stopy procentowej. W przypadku papierów o stałym kuponie oraz papierów zerokuponowych wzrost stóp procentowych wpływa na spadek cen papierów skarbowych (tym bardziej im dłuższe są te papiery). W przypadku skarbowych papierów wartościowych z kuponem zmiennym opartym o krótkoterminową referencyjną stopę procentową (np. Wibor 6M), wzrost stóp w nieznaczny sposób odbija się na spadku cen, natomiast spadek stopy Wibor 6M zmniejsza korzyści z inwestycji poprzez obniżenie wartości kuponu.

Ponieważ skarbowe papiery dłużne są instrumentem kasowym, **mechanizm dźwigni finansowej nie ma zastosowania** w przypadku inwestycji w te instrumenty.

Ograniczenia w rynku.

Klient powinien brać pod uwagę **ryzyko zmniejszenia lub braku płynności** na danym rynku finansowym, co może skutkować mniej korzystną lub niekorzystną ceną dla transakcji na rynku dłużnych papierów wartościowych.

Istnieje możliwość wystąpienia ograniczeń w **dostępności rynku dłużnych** papierów wartościowych, które mogą mieć wpływ na cenę transakcji; skutkiem przedmiotowych ograniczeń może być w szczególności brak zapewnienia przez Bank zawarcia i realizacji transakcji kupna i sprzedaży instrumentu finansowego w dowolnie wybranym przez Klienta terminie.

Wymogi związane z utrzymywaniem i uzupełnianiem zabezpieczenia lub podobnych zobowiązań, koniecznych w przypadku nabycia danych instrumentów finansowych.

Brak.

Możliwości zaciągnięcia przez klienta w wyniku transakcji na danych instrumentach zobowiązań finansowych które są obowiązkami dodatkowymi w stosunku do kosztów nabycia instrumentu.

Poza obowiązkiem zapłaty ceny nabycia papierów wartościowych (w przypadku transakcji kupna papierów przez klienta) lub obowiązkiem dostarczania papierów wartościowych (w przypadku transakcji sprzedaży papierów przez klienta), klient może być zobowiązany do zapłaty dodatkowych kwot, określonych w umowie ramowej (np. odszkodowanie, odsetki umowne) w przypadku niewykonania lub niewłaściwego wykonania przez klienta obowiązków związanych z transakcją.

Dodatkowo klient powinien zwrócić uwagę na koszt rozliczenia transakcji oraz koszty związane z utrzymywaniem rachunku papierów wartościowych, pobierane przez podmiot trzeci w którym klient prowadzi stosowny rachunek papierów wartościowych.

Ryzyko kredytowe (niewypłacalności)

Klienci kupujący skarbowe papiery wartościowe narażeni są na ryzyko kredytowe Skarbu Państwa.

Pozostałe ryzyka

Klient, zawierając transakcje na instrumentach finansowych, powinien brać pod uwagę również inne ryzyka:

- **ryzyko prawne i regulacyjne** - ryzyko zmian prawnych, podatkowych lub regulacyjnych, które mają wpływ na wzajemne zobowiązania stron transakcji a także zobowiązania emitenta wobec nabywcy skarbowego papieru dłużnego;
- **ryzyko operacyjne** - ryzyko poniesienia straty na skutek wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów (w tym systemów informatycznych) lub ze zdarzeń zewnętrznych;
- **ryzyko księgowo** – związane jest z niewłaściwym sposobem ewidencji, czego efektem może być w szczególności zawyżanie lub zaniżanie faktycznych wyników;
- **ryzyko podatkowe** – związane jest z możliwością wystąpienia błędu, opóźnienia rozliczenia podatkowego lub wystąpienia nieprawidłowości wynikających z braku pewności, co do konsekwencji podatkowych związanych z transakcjami (np. efekt podatkowy wynikający z zysków i strat kapitałowych, odsetek i dyskonta);

Powyższy opis ma na celu przedstawienie ryzyk, które dotyczą klienta w przypadku zawierania transakcji na skarbowych papierach dłużnych. Przed zawarciem każdej transakcji Klient musi upewnić się, że w pełni rozumie swoje zobowiązania wynikające z zawieranych transakcji i potencjalne konsekwencje związane z możliwymi scenariuszami rynkowymi.

Uwaga – wszystkie dane liczbowe podane w przykładach zawartych w niniejszym dokumencie mają jedynie charakter poglądowy, nie są oparte na prognozach ani na rzeczywistych wartościach historycznych.

XIII. Bank jako podmiot systematycznie internalizujący transakcje.

Stosownie do przepisów regulujących działalność Banku w zakresie instrumentów finansowych, w szczególności Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego I Rady (UE) NR 600/2014 oraz przepisów szczegółowych wydanych na jego podstawie, Bank może uzyskać status podmiotu systematycznie internalizującego transakcje (SI) dla danej klasy instrumentów finansowych.

W szczególności Bank może uzyskać status SI, jeśli w sposób zorganizowany, częsty, systematyczny i w znacznych wielkościach Bank zawiera z Klientami na rachunek własny transakcje poza rynkiem regulowanym lub innym systemem obrotu.

Status SI wiąże się między innymi z obowiązkiem publikowania kwartalnych raportów dotyczących jakości wykonywania transakcji.

W przypadku uzyskania statusu SI Bank opublikuje stosowną informację na stronie internetowej <https://www.credit-agricole.pl/przedsiębiorstwa/informacje-ogolne/dyrektywa-mifid-2>.

XIV. Reklamacje.

1. Reklamacje dotyczące Transakcji mogą być składane przez klienta w następujący sposób:
 - a) telefonicznie lub poprzez pocztę elektroniczną do pracownika Banku, który jest odpowiedzialny za relacje z klientem,
 - b) pisemnie przekazane na adres: ul. Żwirki i Wigury 18a, 02-092 Warszawa,
 - c) osobiście, ustnie lub pisemnie, w Centrum Korporacyjnym Banku, tj. w jednostce organizacyjnej Banku, w której prowadzona jest obsługa wyłącznie Klientów korporacyjnych,
 - d) za pośrednictwem systemu bankowości elektronicznej,
 - e) za pośrednictwem systemu SWIFT.
2. Złożona reklamacja, wraz z opisem przedmiotu reklamacji, powinna zawierać dane umożliwiające jednoznaczną identyfikację klienta oraz umowy, której reklamacja dotyczy. W treści reklamacji należy podać nazwę lub imię i nazwisko, numer KRS lub PESEL oraz adres do korespondencji.
3. Bank na żądanie klienta potwierdza pisemnie lub w sposób uzgodniony z Klientem, fakt złożenia przez niego reklamacji.
4. Bank rozpatruje reklamację klienta i udziela odpowiedzi niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 30 dni od jej otrzymania. Jeżeli rozpatrzenie reklamacji klienta wymaga wykonania dodatkowych czynności, Bank może rozpatrzyć reklamację w terminie dłuższym po uprzednim poinformowaniu o tym fakcie klienta. W przypadku klienta będącego osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą wydłużony termin rozpatrzenia reklamacji nie przekracza 60 dni od dnia jej otrzymania przez Bank.
5. Jeśli reklamacja dotyczy usługi płatniczej związanej z rozliczeniem Transakcji, Bank rozpatruje reklamację klienta i udziela odpowiedzi w terminie 15 Dni Roboczych od jej otrzymania. Jeżeli rozpatrzenie reklamacji wymaga wykonania dodatkowych czynności, Bank może rozpatrzyć reklamację w terminie dłuższym, jednak nieprzekraczającym 35 dni roboczych od otrzymania reklamacji, po uprzednim poinformowaniu o tym fakcie klienta.
6. Bank umożliwia klientowi złożenie odwołania od decyzji w zakresie reklamacji w trybie przyjętym dla rozpatrywania reklamacji.
7. Klient będący osobą fizyczną jest uprawniony do wystąpienia do Rzecznika Finansowego, a każdy klient jest uprawniony do wystąpienia z powództwem do sądu powszechnego.
8. W zakresie sporów objętych obowiązkiem stosowania odpowiednich procedur ich rozwiązywania, zgodnie z artykułem 11.1 (b) Rozporządzenia EMIR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów

pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji ze zmianami), to jest sporów dotyczących uznania, wyceny bądź zabezpieczania transakcji pochodnej:

- Bank dołoży wszelkiej staranności by udzielić klientowi odpowiedzi nie później niż w ciągu 5 dni roboczych, a w przypadku wydłużenia tego terminu powiadomi o tym klienta;
- w przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń klienta, klient ma prawo złożyć w Banku pisemną reklamację, na którą Bank odpowie w ciągu miesiąca od dnia jej otrzymania, przy czym w szczególnie skomplikowanych przypadkach Bank może wydłużyć termin odpowiedzi, o czym poinformuje klienta;
- brak złożenia reklamacji klienta w terminie 5 dni roboczych od otrzymania odpowiedzi od Banku uznaje się za akceptację przez klienta odpowiedzi lub wyjaśnień przekazanych mu przez Bank;
- w przypadku gdy spór nie zostanie polubownie rozwiązany w ciągu 5 dni roboczych, Bank przekaże prowadzenie działań zmierzających do jego rozstrzygnięcia swoim wewnętrznym organom wyższego stopnia,

Wiążące klienta i Bank postanowienia dotyczące reklamacji i rozwiązywania sporów, których przedmiotem są instrumenty finansowe, zawarte są w umowie ramowej dotyczącej zawierania transakcji.

XV. Informacja o warunkach usług w ramach sprzedaży krzyżowej.

1. Postanowienia ogólne.

Bank informuje o warunkach oferowania i świadczenia usług przez nas w ramach Sprzedaży Krzyżowej na podstawie § 27-29 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 listopada 2024 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych.

a) Sprzedaż Łączona – świadczenie przez nas:

jednej z Usług Inwestycyjnych, o których mowa w art. 69 ust. 2 Ustawy o Obrocie, oraz innych usług na podstawie umowy, o której mowa w art. 83f ust. 1 pkt 1 Ustawy o Obrocie, lub na podstawie jednej z umów, o których mowa w art. 83f ust. 1 pkt 2 Ustawy o Obrocie, jeśli:

- każdą z tych usług możemy świadczyć na podstawie odrębnej umowy oraz
- mają Państwo możliwość zawrzeć z nami odrębną umowę na każdą z tych usług.

b) Sprzedaż Wiązana – świadczenie przez nas:

jednej z Usług Inwestycyjnych, o których mowa w art. 69 ust. 2 Ustawy o Obrocie, oraz innych usług na podstawie umowy, o której mowa w art. 83f ust. 1 pkt 1 Ustawy o Obrocie, lub na podstawie jednej z umów, o których mowa w art. 83f ust. 1 pkt 2 Ustawy o Obrocie – jeśli przynajmniej jednej z tych usług nie możemy świadczyć na podstawie odrębnej umowy.

c) Dodatkowa informacja

W Sprzedaży Łączonej możemy każdą z usług świadczyć oddzielnie (na podstawie osobnych umów), a w Sprzedaży Wiązanej – przynajmniej jedną usługę świadczymy razem z inną (na podstawie jednej umowy, ponieważ dana usługa nie może funkcjonować samodzielnie).

d) Sprzedaż Krzyżowa – Sprzedaż Łączona lub Sprzedaż Wiązana

2. Usługi, przy świadczeniu których realizujemy sprzedaż krzyżową.

a) Sprzedaż Krzyżowa dotyczy poniższych usług (inwestycyjnych oraz innych niż inwestycyjne), które świadczymy:

- nabywanie lub zbywanie na własny rachunek instrumentów finansowych – o której mowa w art. 69 ust. 2 Ustawy o Obrocie oraz
- udzielanie kredytów.

Ryzyko, które wynika ze Sprzedaży Krzyżowej, w porównaniu do ryzyka opisanego oddzielnie dla poszczególnych naszych usług, nie zmienia się – dla Sprzedaży Krzyżowej jest sumą ryzyk poszczególnych usług.

Koszt usług świadczonych w ramach Sprzedaży Krzyżowej nie przewyższy sumy opłat i prowizji, jakie pobieramy oddzielnie w związku ze świadczeniem poszczególnych usług.

Zanim zawrzemy z Państwem umowy o świadczenie naszych usług, prześlemy Państwu informacje o ryzykach, szacowanych kosztach i opłatach.

b) W Sprzedaży Łączonej możemy świadczyć Usługę Inwestycyjną w połączeniu z inną usługą. Są to:

- nabywanie lub zbywanie na własny rachunek instrumentów finansowych, o której mowa w art. 69 ust. 2 Ustawy o Obrocie oraz
- udzielanie kredytów.

Usługi te możemy także świadczyć Państwu oddzielnie. Powiadomimy Państwa o tych dwóch możliwościach.

Sprzedaż Łączona dotyczy zawieranych przez Państwa z nami transakcji zabezpieczających ryzyko: walutowe lub stopy procentowej. Te transakcje łączą się z kredytem, który zaciągają Państwo w naszym Banku – szczególnie poprzez odniesienie w umowie ramowej lub kredytowej.

Bank może warunkować zawarcie z Bankiem umowy kredytu od zobowiązania Klienta do zawarcia z Bankiem umowy zabezpieczającej ryzyko stopy procentowej (np. swap stopy procentowej (IRS), opcja na stopę procentową) albo ryzyko walutowe (np. swap walutowy). W takiej sytuacji, o ile z informacji indywidualnie przedstawionych przez Bank lub uzgodnionych z Klientem nie wynika inaczej, taka Sprzedaż Krzyżowa świadczona jest na następujących warunkach:

- o ile z umowy kredytu lub indykatywnych warunków umowy kredytu nie wynika inaczej, na określenie stopy procentowej czy nominału waluty oraz wysokość opłat i prowizji wskazanych w umowie kredytu, nie wpływa to czy zostanie zawarta umowa ramowa lub transakcja zabezpieczająca ryzyko stopy procentowej czy też ryzyko walutowe. Koszty te wskazywane są przede wszystkim w umowie kredytu. Koszt transakcji zabezpieczających ryzyko stopy procentowej lub ryzyko walutowe w postaci marży Bank kalkulowany jest niezależnie i odrębnie od umowy kredytu. Ze względu na niejednorodny charakter umów koszty związane z zawarciem transakcji zabezpieczających ryzyko stopy procentowej oraz umowy kredytu nie są agregowane ani na poziome umowy kredytu ani samej transakcji zabezpieczającej.
- w przypadku Sprzedaży Łączonej możliwe jest zawarcie umowy kredytu oraz umowy zabezpieczającej ryzyko stopy procentowej na podstawie odrębnych umów produktowych,
- transakcje zabezpieczające ryzyko stopy procentowej lub ryzyko walutowe (ryzyko rynkowe) zawierane są w celu zabezpieczenia wahań zmiennej stopy procentowej określonej warunkami umowy kredytu albo w celu zabezpieczenia ryzyka walutowego wynikającego z waluty kredytu. Zawarcie transakcji zabezpieczającej ryzyko rynkowe powoduje co do zasady ustalenie stałej stopy procentowej albo kursu walutowego, które na rzecz Banku będzie płacił Klient. W konsekwencji zawarcie umowy kredytu bez zawarcia transakcji zabezpieczającej ryzyko rynkowe powoduje wzrost tego ryzyka po stronie Klienta, jednakże w zależności od tego jak kształtują się stopy procentowe czy kurs walutowy na rynku, Klient z tytułu zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej lub ryzyka walutowego może ostatecznie ponosić zarówno stratę jak i zysk. Z kolei zawarcie transakcji zabezpieczającej ryzyko rynkowe bez zawarcia umowy kredytu powoduje, że Klient narażony jest na wahania rynkowych stóp procentowych lub kursu walutowego i w konsekwencji transakcja może nabrać charakteru spekulacyjnego.

Natomiast łączne ryzyko umowy kredytu oraz transakcji zabezpieczającej ryzyko rynkowe związane jest z niedopasowaniem warunków umowy kredytu do warunków transakcji zabezpieczającej ryzyko rynkowe.

- c) Bank nie wykonuje usług w ramach Sprzedaży Wiązanej.

3. Zagregowane Informacje o rodzajach Sprzedaży Łączonej i związanych z nimi usługach, instrumentach, ryzykach, kosztach oraz dokumentach ich dotyczących – opisuje poniższa tabela.

RODZAJ USŁUGI	RODZAJ INSTRUMENTU	INFORMACJA O RYZYKACH	KOSZTY	INFORMACJA O KOSZTACH
Usługa wykonywania zleceń, o której mowa w art. 69 ust. 2 Ustawy o Obrocie oraz usługa nabywania lub zbywania na własny rachunek instrumentów finansowych, o której mowa w art. 69 ust. 2 Ustawy o Obrocie	Instrumenty finansowe zabezpieczające ryzyko rynkowe (zmiany kursu walutowego lub zmiany stopy procentowej) towarzyszące działalności biznesowej Klienta	W dokumencie zawierającym opis instrumentów finansowych znajdujących się w ofercie Banku i związanych z nimi ryzyk. W prezentacjach produktowych dotyczących tych produktów. W kluczowych informacjach dla Klienta (dokumenty KID).	Marża uwzględniona w cenie transakcji lub w cenie wcześniejszego zakończenia transakcji	W umowie i regulaminie świadczenia tych usług – jako koszty maksymalne oraz koszty uśrednione. W trakcie uzgadniania warunków transakcji. W informacjach towarzyszących potwierdzeniom. W rocznym zestawieniu kosztów jako faktyczne poniesione koszty zawarcia transakcji. W kluczowych informacjach dla Klienta (KID) jako koszty maksymalne.

**Usługa udzielania
kredytów**

Kredyt

W obowiązujących
umowach i
regulaminach
świadczenia tych
usług oraz tabelach
opłat i prowizji

W obowiązujących
umowach i
regulaminach
świadczenia tych
usług oraz tabelach
opłat i prowizji

Niniejsza wersja dokumentu obowiązuje od 1 października 2025 roku.